

ANA BARTON

Jurământ de rătăcire

Tăierea capitelor din asfalt

roman

© 2016 Ana Barton

© 2016 Editura Herg Benet, pentru prezenta ediție

Este interzisă reproducerea totală sau parțială a textelor, pe orice suport fizic sau electronic, fără acordul deținătorului drepturilor de autor.

Editura Herg Benet

Str. Aurel Vlaicu nr. 9, sector 2, București, România

www.hergbenet.ro

editor@hergbenet.ro

Foto copertă și caligrafie: Anca Ciuciulin | grafemeride.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BARTON, ANA

Jurământ de rătăcire / Ana Barton. - București : Herg Benet, 2016

ISBN 978-606-763-047-3

821.135.1-31

HERG BENET
PUBLISHERS
2016

HERG BENET
PUBLISHERS

O ADUNARE DE PUTERI

Viața mea s-a schimbat complet după moartea mea. Pentru că am ratat-o. Moartea, nu viața. Sau așa am crezut atunci, pe loc. C-am ratat. În timp, viața s-a și diluat, s-a și volatilizat pe alocuri. Am ajuns destul de repede la momentul în care mi-am dat seama că ele nu sunt deloc străine una de alta, nicidecum opuse, cum crede lumea. De fapt, am ratat moartea o dată, viața o ratez de mai multe ori pe zi. Noroc cu nopțile pentru că visele nu se pot rata niciodată. Măcar atât. Frumos ar fi să recunosc că prietenia asta dintre viață și moarte, revelată la doișpe ani, m-a ajutat enorm. De-atunci nu mi-a mai fost frică de moarte pentru foarte multă vreme. Până pe la vreo treizeci de ani, când am născut. Numai de viață mi-a fost frică. Când eram în școala primară, abia așteptam să mă fac mare, adică să fac treizeci de ani. Era maximumul lui mare. N-am luat niciodată în calcul c-o să trec gardul lui treizeci. Dacă luam, sigur nu-mi supraviețuiam. Mare după mic e normal, e-n firea lucrurilor. Mare după mare e un lucru pe care un copil nu-l poate cuprinde cu mintea. Mai bine. În timpul ăla, copilului îi crește inima. Organul înțelegerii.

Dar iată că acum nu mai eram în școala primară, ci de-a dreptul în clasa a cincea, pe la mijlocul ei întins nișel mai spre capăt, și mă miram de fiecare zi pe care-o apucam. Eram convinsă în fiecare seară că durerea aia pietroasă din piept o să mă omoare în somn. Normal că-n somn. Când ești copil, visezi morți curate, scurte și simple, morți ideale. Și neapărat secrete, că ți-e frică să le-anunți. Le premeditezi în tăcere. Lasă, să te găsească ei a doua zi și treaba lor ce fac cu tine. De plâns, trebuie să plângă, măcar de ochii lumii, dar nici măcar eu nu eram atât de crudă încât să cred că n-ar fi plâns de-adevăratelea că m-au pierdut. Oricum, mă culcam în fiecare seară cu perna mea preferată: gândul că după moarte mă vor prețui. O să le pară lor rău că n-au știut să se poarte cu mine, văd ei durere. Dar tot nu reușeam să-mi imaginez că durerea aia a pierderii mele ar putea fi mai mare decât a mea vie. De-aia credeam că vine izbăvirea peste noapte și mă trezesc pe lumea ailaltă. Lume de care nu mi-era frică deloc. Era absolut obligatoriu să semene cu viața mea la bunici, care fusese raiul pe pământ sau, în fine, o dovadă a existenței raiului. Altfel, ce rost mai avea chestia asta cu raiul?

Treaba e că, deși cu hopuri, reușeam într-un fel sau în altul să apuc diminețile, timpurile alea în care lumea se trezește cu chef de viață, de școală, de muncă. Eu, nu. Pentru că eu puteam să-mi permit tristețea dimineții, ca să nu-i zic chiar acedie, fiindcă învățam după-amiază. Și când poți tu să fii cuprins ca lumea și transfigurat de demonul dimineții, dacă nu când ai tăi au plecat la serviciu și ești singur acasă? Pe ăla clasic, al amiezii, îl abandonasem cu un an în urmă,

când se terminase cu școala de dimineață și singurătatea de la prânz și nișel după, până veneau ei de la serviciu. Sau, fir-ar, poate că era un demon care lucra în două schimburi. Seara era bine, cea mai frumoasă parte a zilei. După ce are lecțiile gata, ghiozdanul făcut, un om se poate apuca de citit, ca să poată suporta și el viața, prin eschivă. Și, dacă nu-l ia somnul cu cartea-n ochi, atunci, până-l ia, speră. Că-n somnul ăla mult-așteptat, adică exact în noaptea aia, o să se termine. Asta seamănă, într-o câțiva, cu speranța idealiştilor loteriei, oamenii ăia exaltați care nu joacă niciodată, dar, cum rămân singuri, cum încep să-și planifice în detaliu ce vor face cu banii pe care-i vor câștiga la loto. De multe ori, când văd oameni zâmbind pe stradă a nicăieri, mă gândesc că s-ar putea să fie planificatori din ăștia profesioniști într-ale nimicului. Au un surâs tipic, iar eu îl cunosc foarte bine pentru că l-am văzut în câteva dintre oglinzile mele și mereu mi-a plăcut. E ceva și tâmp, și serafic acolo. Ar trebui să aibă și-un nume combinația asta, să-i zicem, poate, lotoreverie. Și tot ei sunt mai zdraveni la minte decât mine, ei, cu dorința lor nebună de-a câștiga fără să joace. Eu, un copil de doișpe ani, sănătos, ce șanse aveam să crăp, de mă culcam în fiecare seară cu gândul că-i ultima? Nicio șansă, binăntzeles. Faptul că nu-mi plăcea lumea în care ajunseseam în urmă cu șase ani nu mă făcea eligibilă pentru moarte. Parcă era o luptă surdă, o joacă absurdă pentru că și febră făceam ceva mai rar, or, pe mine febra mă consacrase în familie, mă ridicase la rangul de copil sensibil, săracul copil, dacă moare de la gâlci? Febra venea brusc, ca o suflare de Vezuviu în erupție, și mă făcea una cu

patul. Ardeam, deliram și-i speriam pe toți, că nu mai apuc ziua următoare. Ei, am avut și 42 temperatură, și tot am apucat-o.

Într-unul dintre momentele astea de febră și delir, mama a aflat că știu să-njur. Mi-a spus a doua zi, când mi-era nițel mai bine și mi-a dat să mănânc supă de urzici cu orez, ceva oribil, absolut imposibil de mâncat. Dar eu am făcut încă de mică multe lucruri imposibile, nu mă puteam pierde de soclul ăsta câștigat fără nicio trudă, pe care însă îl iubeam. Am mâncat cu lacrimi, ca să înving boala. Așa mi-a zis mama. Că, după trei zile de nemâncare și zăcut intensiv, trebuie să mănânc, ca să supraviețuiesc. Am mâncat, mă simțeam și vinovată, și rușinată fiindcă ea aflase că știu să-njur, nici n-a vrut să-mi spună ce anume zisesem, așa că m-am simțit și mai vinovată, imaginându-mi înjurături pe care habar n-aveam că le știu, pe unele chiar le-am inventat în încercarea asta de sondare a delirului și cred că atunci s-a născut talentul meu la astfel de inovații, am privit-o, mi-a zâmbit mulțumită, dar n-am meritat zâmbetul ei și știam că nu-l merit, așa că, și din cauza atacului de anxietate, am vărsat. Când ai gâlcile cât caisele, nu poți mânca și pace. Nu pace bună, că pacea nu e niciodată bună pentru toată lumea. Nu știu de ce naiba numesc oamenii abuzul sau compromisul pace, e treaba lor. Dar când te cuprinde, peste boală, și neliniștea pentru că mă-ta știe că tu înjuri ca un muscal, tu, copilul ei cuminte ca piatra, peste asta n-ai cum să treci fără spasme. Și mai e și-un act de intimitate o astfel de revelație maternă. Mă-ta are grijă ce mănânci, ce-mbraci, ce-ncați, să ai caiete, stilou, cerneală, te oblojește cu devotament

când ești bolnav, alte mame n-au niciun pic de talent la asta, dar nu poți avea atâta intimitate cu ea încât să știe ce e-n capul tău. Nici măcar din când în când, iar aici intră visele, visurile și înjurăturile.

Dac-o primești pe mă-ta în limbajele tale, atunci o primești în tine și te-ai nenorocit. O să creadă că sunteți apropiate, o să-i crească inima, iar tu nu vrei asta fiindcă mă-ta are deja o inimă foarte mare, e blândă, bună și iubitoare, numai bună de mâncat. Problema e că nu știe că inima copilului ei nu e o bucată din inima ei, e cu totul și cu totul altă inimă. Una mică, dar întregă. Așa că mai bine-ți lași mama în așteptare, dacă tot nu știi ce să faci cu ea. O mamă tânără, frumoasă și bună te complexează. Și te complexează chiar și când te enervează. Ca acum, când tu ai febră și n-ai puteri mai deloc, iar ea te amenință c-o să-ți îndese pe gât supa de urzici pe care ai vărsat-o parțial în așternuturi, parțial în castron. Și-ți spune c-o să-ți-o ndese pentru că mori dacă nu mănânci măcar un pic. Ea nu știe că tu asta-ți dorești cel mai mult, n-are de unde să știe. E frumoasă, bună și grijulie cu tine poate tocmai pentru că nu știe ce drac de moarte se străduiește ea să salveze. Iar bunătatea complexează, mai ales că tu te pregătești să-i faci bucată. Și, normal, îți mai adaugă un centimetru și ceva de vinovăție unde tu erai și-așa în drum spre gura de vărsare. Dar dacă ea nu știe mai nimic din ce-i prin tine, în afară de mâncare, apă și medicamente, la nevoie, n-are de unde ști nici că tu vrei să mori bună, zdravă, adică perfect sănătoasă, în niciun caz acum, când arzi ca un reșou uitat în priză. Pentru că moartea e o chestie în primul rând de curaj, iar curaj n-ai

când zaci la pat. Las' că te faci tu bine și te ocupi și de moarte.

Până atunci însă, ia măcar două-trei linguri din supa de urzici pe care mai devreme ai returnat-o. I-am luat mamei castronul din mâini, cu niște puteri clare, chiar dacă tremurate, și-am înghițit ce vomitașem în el. Febra era așa de mare, că alea două lacrimi care-au însoțit ultima înghițitură s-au uscat pe loc, de cum au ajuns sub pleoapă. Mama s-a uitat la mine ca la o bâzdăganie, a oftat și m-a mângâiat pe frunte. „Am glumit“, mi-a spus. „Tare rău trebuie să-ți fie, dacă nu ți-ai dat seama că am glumit.“ Ba mi-am dat, cum să nu-mi fi dat, doar tu ești așa bună mereu cu mine, numai c-am vrut să-ți arăt că-ți apreciez eforturile de a mă vindeca și-am mai vrut să-ți arăt că nu vreau să te dezamăgesc și că știu să-mi repar greșelile. Dar nu i-am zis nimic din toate astea, aș fi speriat-o cumplit. M-am întins la loc și-am închis ochii, să mă culc. Obosisem îngrozitor. Mama sigur s-a liniștit, pentru că s-a ridicat și a plecat. Știam c-o să mai vină din când în când și-o să-mi pună mâna pe frunte, să vadă cât de mare mi-e temperatura. Și eu m-am liniștit. Mama, deși era cât pe aci, nu aflase mare lucru din mine. Cam așa fusese cel mai recent act de boală și se-ntâmplase prin aprilie, înainte să dea căldura. Acum eram în octombrie, venise iar frigul, dar nu se lipise nicio boală de mine. Am luat asta ca pe un semn c-a venit timpul să plec.

CUM AM CUNOSCUȚ-O PE MAMA

Aveam doi ani și eram centrul atenției. De fapt, n-aveam doi ani împliniți, că nu era ziua mea, era un pic înainte de ea, poate doar cu câteva zile, și mirosea a gutui și-a pere târzii. Carevasăzică trebuie să fi fost toamnă departe sau începutul lui decembrie. Eram îmbrăcată în costum popular maghiar, rochiță neagră, cu flori mici și roz-bombon, șorțuleț și pantofi negri, de lac, cu baretă. Recitam „Muma lui Ștefan-cel-Mare“ de Dimitrie Bolintineanu. Și recitam frumos și din ambii plămâni, în limba maghiară. Nu-nțelegeam nimic din ce spuneam, dar asta nu conta. Era un fel de cântec fără muzică. Știam poezia și-n românește, dar se pare că familia era încântată să vadă micuțul ventriloc producându-se într-o limbă străină. Zic ei că n-am scos nicio vorbă articulată până la un an, nici măcar sunete disparate, în afara strănutului, tusei și eructației, dar pe astea le scot toate mamiferele. Se temeau serios c-aș putea fi mută, dar temerea asta s-a transformat în șoc atunci când am vorbit prima dată, iar asta pentru că am spus o frază destul de lungă, în locul unui sănătos cuvânt de început, pe care, din bunsimț, ar fi trebuit să-l stălesc, ca orice copil normal,

în vârstă de un an. Ceea ce nu s-a-ntâmplat, dar lor le-a convenit. Asta-nsemna că înțeleg chiar mai mult decât exprim, ceea ce era o ușurare pentru că se temuseră că, dacă nu vorbesc, nici nu gândesc. Legături primejdioase. Și pentru că vorbeam, ba încă atât de dintr-odată și de bine, s-au gândit să mă ajute să-mi manifest și capacitatea de înregistrare și de redare, așa că m-au învățat poezia asta lungă în două limbi. Erau atât de fericiți, iar asta se vedea în zâmbetele lor uriașe, în fețele transfigurate și-n pupilele dilatate, încât mă contaminau și pe mine. Nu mai era doar plăcerea lor, devenise și a mea. Poate că mai mult a mea.

Pe bunicii mei îi cunoșteam foarte bine. Ea mirosea a fulger, iar el, a mătase. Ei mă creșteau. Și pe unchiul Petre, fratele bunicului, îl cunoșteam foarte bine. El mă învățase poezia bilingvă. Dar lângă ei am văzut patru oameni tineri și toți foarte frumoși. Două femei și doi bărbați. Femeile erau una blondă, de statură potrivită, cu sâni mari, dar nu foarte mari, și șolduri rotunde, cu ochi verzi, iar cealaltă era înaltă și foarte subțire, cu părul lung și negru și cu ochii mari și tot negri. La bărbați, diferența de statură era imensă. Unul era de înălțime medie, cu barbă și cu ochii buni, parcă îți dădea o plăcintă caldă privirea lui, iar celălalt era cel mai înalt om pe care-l văzusem vreodată, iar asta avea să rămână așa pentru încă foarte multă vreme. Era brunet, frumos și avea ochi albaștri. Femeia blondă și bărbatul extrem de înalt erau mama mea și tatăl meu. Ceilalți doi erau unchiul meu, fratele mamei, și mătușa mea, soția lui. Sigur că îi văzusem pe toți patru și înainte, însă nu mi-amintesc nimic în legătură cu niciunul dintre ei.

Pentru mine, momentul ăla, când recitam, iar ei se emoționau în fața mea, era prima vedere. Dar, deși i-am văzut pe toți patru atunci, n-am conștientizat-o decât pe mama. Adică atunci mi-am dat eu seama că bunica mea nu e mama mea. Dar n-am mers atât de departe încât să pricep că-i mama mamei mele. Era prea mult. Mama a venit la mine după ce-am terminat de spus ambele poezii și m-a strâns tare-n brațe, m-a și legănat, iar, la sfârșitul leagănelui, m-a pupat. Mirosea a țâțe pline. Asta m-a și făcut să înțeleg cu un loc din mine pe care nu l-am aflat nici acum, geografic vorbind, că femeia aia frumoasă e mama mea.

Când m-am făcut mai mare, mi-au povestit că mama stătuse cu mine de când m-a conceput și până când am făcut nouă luni, iar de când m-a născut și până m-a dus la bunici, să mă crească ei, mă și alăptase. Bun, și-atunci cum de-o uitasem eu pe mama într-un timp atât de scurt, mai ales că ea venea foarte des să mă vadă? Sau poate n-o uitasem, poate c-o aveam pe mama în mine, dar atunci am înțeles că mama nu e doar în mine, ci și în afara mea. E cineva diferit de mine, complet altă ființă. Deși, mai degrabă, cred c-am simțit lucrurile astea, nu le-am înțeles. Între timp, între foarte mult timp, am aflat că a simți se suprapune perfect de cele mai multe ori peste a înțelege. Între prea mult timp, de fapt. Cert este că atunci am cunoscut-o pe mama și mi-a plăcut foarte mult de ea. Era tânără, frumoasă și-avea o voce veselă. Pe ceilalți doar i-am observat în trecut, nu m-au impresionat cu absolut nimic, nici măcar cu îmbrățișările de la final, alea normale, de felicitare a copilului recitator pe care toată lumea îl crede

deștept, nu bun memorator. Mi-amintesc că mi-au dat prăjituri, iar mie-mi plac enorm prăjiturile. De dragul lor, dar și ca să mă atârn de viață, am învățat să gătesc la doispe ani. Și-am luat-o invers, cum le iau eu pe multe. Am început cu dulciurile și-apoi am ajuns la mâncăruri. Așa fac și cu revistele: le citesc de la sfârșit spre început. Numai cărțile și filmele sunt tratate normal. Deocamdată. Prăjiturile mi le-a dat bunica, bunicul mi-a dat apă.

Cei patru tineri au ieșit în curte să vorbească, să râdă, să mănânce mâncare și pe urmă prăjituri. Parcă n-au stat mult, dar n-am fost bună niciodată la socotit timpul. Știu că atunci când s-a adunat cerul de seară, au plecat toți patru. Eu m-am dus la culcare cu bunicii, iar pe ei i-am mai văzut numai după ce s-a făcut dimineață și mirosea a cafea în toată casa, era o casă foarte mare, și în toată curtea. Poate că nu chiar în toată, dar în toată via sigur s-a dus. Mirosea a frunze de viță uscate, a struguri stafidiți, a soare proaspăt și-a cafea. Ei patru erau în curte, era și bunica. S-a ridicat când m-a văzut și m-a pupat. M-a luat în brațe, m-a întrebat dacă am fost la oală, m-a dus și m-a spălat pe mâini și pe față, fiindcă fusesem, și m-a așezat la masă. Mi-a dat să mănânc un ou ochi cu o felie de pâine cu unt, brânză și lapte bătut. Ceilalți nu m-au observat de la început, numai când am început să mănânc. Trei dintre ei au întins mâinile deodată, să mă mângâie. Bărbatul cel înalt m-a întrebat ce fac. Mama îmi zâmbea în timp ce bunica îmi potrivea bucăți mici și mi le dădea la mestecat. Când am terminat de mâncat, mama a venit și-a strâns frumos masa, apoi m-a luat în brațe și m-a dus la lavoar, să

mă spele. Pe drum, m-a pupat pe tâmplă. Respirația ei mirosea a hortensie. Mi-a plăcut de mama. Mi-am pus mâinile pe după gâtul ei și-am pupat-o și eu, pe ochi și pe nas. A râs și mi-a zis că mergem în casă după ce ne spălăm pe mâini și pe față, să mă-mbrace mai gros, că s-a făcut frig. Dar parcă n-a zis „față“, a zis „bot“, că mama și-acum zice așa când e ea nesperiata de ceva.